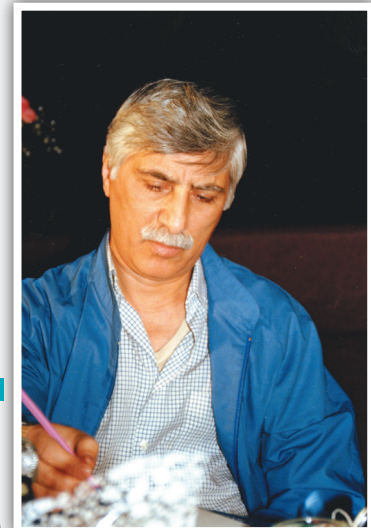

رسانه کارگردانان

فیلمنامه‌های تنها برای ستایش

علیرضا محمودی

عکس: ناصر عطایی

بهرام بیضایی فقید پرکارترین فیلمنامه‌نویس در بازار نشر کتاب و ستایش شده‌ترین فیلمنامه‌نویس در مطبوعات سینمایی ایرانی است. با داشتن چنین پیشینه‌ای در طول یک قرن اخیر فیلمنامه‌های بیضایی اغلب ساخته نشده باقی مانده‌اند؛ از فیلمنامه‌های پرطرفداری چون «دباجه نوین شاهنامه» و «طومار شیخ شریزین» تا فیلمنامه‌های مناسب برای ساختی مثل «اشغال» و فیلمنامه کم‌هزینه‌ای مانند «زمین». تنها ۲ فیلمنامه از بیضایی توسط کارگردانان دیگر ساخته شده: «شب سمور» به کارگردانی مسعود کیمیایی که منبع اصلی نگارش فیلمنامه «خط قرمز» شد و فیلمنامه «روز واقعه» که از روی آن، فیلمی به همین نام توسط شهرام اسدی ساخته شد. ریشه ساخته نشدن فیلمنامه‌های بیضایی در سینمای ایران تلقی رایجی است که از حرفه کارگردانی وجود دارد. کارگردانی در سینمای ایران از ابتدا با تألیف تعریف شده. به دست گرفتن متنی از یک مؤلف بزرگ نخستین قدم در پایین آوردن شأن کسی است که قرار است خدای صحنه باشد و این جایگاهی فراتر از نگارش فیلمنامه است. از طرف دیگر کارگردانان در سینمای ایران به ۲ دسته تقسیم می‌شوند؛ دسته اول آنهایی که خودشان فیلمنامه می‌نویسند و دسته دوم آنهایی که برایشان فیلمنامه می‌نویسند. دسته اول به هیچ وجه سراغ فیلمنامه بیضایی نمی‌روند. حاصل کار یک فیلمنامه‌نویس / کارگردان با فیلمنامه بهرام بیضایی هر چه باشد در جهان کوچک صنعت فیلمسازی فارسی، خوبی‌اش به بیضایی و بدی‌اش به کارگردان نسبت داده می‌شود و پرونده فیلم بسته و کار کارگردان صاحب تألیف به هیچ انگاشته و شهرتش مخدوش می‌شود. کارگردانان بدون تألیف هم از پیش برای ساخت تولیدی از آثار بیضایی یا صاحب صلاحیت شناخته نمی‌شوند یا فقط در چارچوب یک تولید ارگانی باید سراغ چنین کاری بروند؛ سرنوشتی که از نگاه انتقادی هم برای خط قرمز اتفاق افتاد و هم برای روز واقعه. بیضایی فیلمنامه شب سمور و روز واقعه را چاپ کرد تا از کار کیمیایی خودش را مبرا کند و درباره روز واقعه حسرت به دل طرفداران بگذارد که اگر بیضایی می‌ساخت چه فیلمی از کار در می‌آمد. بهرام بیضایی در صنعت فیلمسازی فارسی از سوی همکاران بیشتر استادی برای ستایش فرهختگی بود تا همکاری برای تولید فیلم؛ وضعیتی که راه را بر ساخت فیلم‌های بیشتری از فیلمنامه‌های یکی از بهترین فیلمنامه‌نویسان قرن اول سینمای ایران بست.

روز شلوغ پردیس ملت

جشنواره ۴۴ با یک انیمیشن آغاز شد

عکس‌نوشت

اولین سؤال خبرنگاران از دبیر جشنواره

در هر دوره از برگزاری جشنواره فیلم فجر در ۴۴ سال گذشته نخستین سؤالی که نمایندگان رسانه‌ها از دبیران پیش از برگزاری جشنواره می‌پرسیدند این بود: سینمای رسانه‌ها کدام سینماست؟ در دورانی که سینمای ایران تولیدات خود را به صورت آنالوگ عرضه می‌کرد و سالن‌های سینما ۲ دهه با شکل گرفتن پردیس‌ها و مجتمع‌های سینمایی فاصله داشتند، برای خبرنگاران محل سینمای رسانه‌ها اهمیت بیشتری از دوران ساخت پرچ میلاد و پردیس ملت داشت. عکسی که تماشا می‌کنید عطاالله ظاهرکناره روز ۱۳ بهمن ۱۳۷۳ مقابل سینما قدس در میدان ولیعصر (عج) برداشته؛ سینمایی که در سیزدهمین جشنواره فیلم فجر سینمای رسانه‌ها و خبرنگاران بود. سینما قدس و فلسطین در جشنواره‌های دهه ۱۳۷۰ بیشترین تعداد میزبانی از رسانه‌ها را برعهده داشتند.

